

Türkü Yazıları/Üç Kekliğin Türküsü

◆ Ali İhsan Kekeç

*Keklik dağlarda şağılar
Yavrum diye diye ağlar
Günden güne yansa dağlar
Görenlerin bağı yanar
Ağlarım ben kekliğime ley ley
Seherde öten bülbüle*

*Keklik bizden uzaklaştı
Yolumuz sarpa dolaştı
Hünkar kalasını aştı
Belki yavrusuna kavuştu
Ağlarım ben kekliğime ley ley
Seherde öten bülbüle*

*İpeklenmiş tüylerine
Yanakdaki benlerine ley ley
Ağlarım ben kekliğime*

Malatyalı Fahri Kayahan'a ait olan bu hüseyini türküyü dinleyip de keklikle beraber dağlara doğru uzaklaşmayan kimse var mı bilmem. Hani türkü ve şarkılarımızı güzel yorumlayan sesleri unutamayız ya, sanki o eserler o icracıların adıyla anılır işte bundan ötürü Müzeyyen Senar'ın sesiyle ne kadar bütünleşmiş bir türkümüzdü bu. Kınalı kekliklerin sesi sadece dağları yakmaz bizim de yürüklerimizi yakar, yakar da öz be öz Anadolu coğrafyasının malı olan keklik sanki uzak memleketlerden gelmiş de tekrar yurtlarına dönmüş gibi ortalıktan kayboldular.

Keklikler insanların gazabından kurtulmak için dağların en yüksek yerlerine çekildiler. Yayla yamacında, taşında, koyağında şakılayan kınalı kekliklerin seslerini duymaz olduk. Çocukluğumuzda köy odalarında kışların uzun gecelerinde keklik muhabbeti yapan büyüklerin ağzına baktığımız günler geri gelmeyecek bilirim. Umulmadık yerlere evsin kurup nice kekliklerin canını yakan, kökünü kurutan eller büzüşür mü? Bilmem amma bugün o suçu işleyenlerin uykuları kaçıyor onu da bilirim. Kekliği artık sadece türkülerimizde göreceğimizi (!) de bilirim. İşte bunun için türkülerimiz o güzelim kuşların hayalini ve kokusunu getiren yayla yeli gibi vurur yüzlerime.

*Kekliği düz ovada avlayalım
Kanadını gül dalına bağlayalım*

Diye insanı fıkır fıkır oynatan bir Silifke türküsünü dinlerken içimden, “Bu avcılar kanadını bağlayacak gül dalı bulurlar ama artık avlayacak keklik bulurlar mı? Ya da keklikler insanlardan korkusundan düz ovaya inerler mi acaba” sorusunu sormadan edemiyorum.

Benim çocukluğumda anne babalar kız çocuklarını “Kekliğin” diye severlerdi. Acaba o günlerin güzelliği anlayışını keklik kelimesi mi karşılıyordu. Aşk ucuzlayıp ayağa düştü ya o yüce kavramı müsrif tacirler gibi kullanıyorlar birbirlerine “Aşkım aşkım” diye hitap edenler var ya eskilerin o doğal sevgi gösterisini asla anlayamayacaklardır...

Keklikle kayalar, yaylaların dik yamaçları dostturlar. Zavallı kekliğimiz anacak oralarda kurtulur insan elinden. Kurtlar kuşlar dağda avlanır gölde sulanır ya, kekliğimiz göllere inmez oldu korkusundan galklıklarda sulanır. Türkünün dili bu ya, kalkar “Keklik taşta ne gezer” diye başlar. Bilmez ki kekliği en rahat ettiği yer o taşların kayaların başlarıdır. Bilenler bilir keklikle taş birbirinden ayrı düşünülemez.

Yani keklik taş olmayan yerde yaşamaz. “Sabahın seherinde ötüyor kuşlar” türkümüzde geçen kuşlar hiç şüphesiz kekliktir. Sabahın ilk ışıkları dağların zirvelerine vurduğu zaman keklik de türküsüne başlar işte o zaman “Keklik dağlarda şakılar” türkümüz gerçek bir olayı anlatmış olur.

Çocukluğumda çadırımızın içinde sabahları yaylanın yükseklerinden gelen kayalara vurdukça yankılanan bir koroyu andıran sesleri ile uyandığımı, çocuk ruhuma bir ninni gibi dokunduğunu hiç unutmadım ben...

Bizim türkü dağarcığımızda en çok geçen kuş keklik ve turnadır. Turnalar göçmen kuşlardır gelir geçerler ya kekliğimiz bizim coğrafyanın malıdır kışın da yazın da bizim dağlarda yaşar kınalı başları ve o güzel sesleri ile bizim yaylaları süsler

Keklik türküsü dağarcığımız dedim de aklıma geldi. Şu anda zihnimde bulunan keklik türkülerini unutmadan bir sayalım bakalım neler var;

*Kekliği vurdum taş
Kekliği bıçakladım
Kekliği uçurdular
Kekliği vurdum uçtu
Kekligidim sekemedim
Kekliğidim vurdular
Kekliğim dağ içinde
Kekliğim kekliğim kınalı kekliğim
Kekliğimin ayakları mercan
Kekliğimin kafesi (Gubalak keklik)
Kekliğin kanadı sarı
Keklik taşda ne gezer
Keklik gibi kanadımı süzmedim
Keklik olsam çalı dibi deşerim
Keklik olsam yuva yapsam
İki keklik seke seke
İki keklik bir kayada ötüyor*

Görüyorsunuz işte; bu türkülerde en çok kekliği vurmak kanadını kırmak gibi hep kekliğe karşı şiddet içeren sözler geçer. Bu yüzden kekliğe karşı bir koruma kültürü bir şefkat duygusu geliştirip bu nazlı yaratığın gelecek nesillere aktarılması hususunda üzerimize düşeni yapmıyoruz. Bu gün keklik gibi kanadımı süzmedim türküsündeki gibi kanadımızı süzemiyoruz ancak sadece kekliğin türküleri ile duygulanıp gözlerimiz yaşıyor.

*İki keklik bir derede su içer
Dertlide keklik dertsizlere dert açar
Buna da yanık sevda derler tez geçer
Yazması oyalı kundurası boyalı yar benim
Soğuk da geceler yar boynuma sar benim*

*İki de keklik bir kayada ötüyor
Ötme da keklik derdim bana yetiyor
Annesine kara da haber gidiyor
Yazması oyalı kundurası boyalı yar benim
Soğuk da geceler yar boynumu sar benim*

Türküsünü dinleyip kendimizden geçiyoruz. Onları sevdalarımıza ve dertlerimize ortak ediyoruz.

Daha ilkokula gitmiyorduk yayladaki çadırımızın hemen arkasındaki ormanlık alanda meşe ve tesbi çalılarının dibinde bulduğumuz keklik yuvasındaki yumurtaları toplayıp Anama getirdiğimizde onları tekrar yerine koydurmuş “Sakin ha bir daha oralara yaklaşmayın zavallı keklikler buralardan yozukmasın” diye bizi oralara gitmekten alıkoymuştu. Bu gün o günleri yâdederken kirpiklerimi ıslatan yaşlar bir keklik alacası olup gözlerimi yakıyor gibi...

